



**WEST BENGAL STATE UNIVERSITY**

B.A. Honours Part-III Examination, 2019

**SANSKRIT**

**PAPER-SANA-VIII**

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

*The figures in the margin indicate full marks.  
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

**UNIT-I**

**(Full Marks-70)**

1. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं प्रदेयम्— 10×1 = 10
  - (a) किं नाम करणम् ? हेतुकरणयोः पार्थक्यं सोदाहरणं प्रदेयम्। 3+7
  - (b) अपादानकारकमधिकृत्य कश्चिद् निबन्धो विरच्यताम्। 10
2. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं सुरगिरा व्याख्येयम्— 5×2 = 10
  - (a) स्वतन्त्रः कर्ता
  - (b) अकथितंच
  - (c) क्रियार्थोपपदस्य च कर्मणि स्थानिनः।
  - (d) कर्तृकर्मणोः कृति
  - (e) हेतौ
3. यथेच्छमेकं दीक्षितवचनं व्याख्येयम्— 6×1 = 6
  - (a) अभिधानञ्च प्रायेण तिङ्कृतद्वितसमासैः।
  - (b) तमबग्रहणं किम्। गङ्गायां घोषः।
  - (c) औपश्लेषिको वैषयिकोऽभिव्यापकश्चेत्याधारस्त्रिधा।
4. अधस्तनेषु द्वयोः व्याकरणसम्मता टीका विरचनीया— 5×2 = 10
  - (a) प्रातिपदिकार्थः।
  - (b) कर्मप्रवचनीयः।
  - (c) अङ्गविकारः।
  - (d) सम्प्रदानम्।
  - (e) विभाषा।

5. रेखाङ्कितेषु पदेषु द्वयोः ससूत्रं स-कारणविभक्तिप्रयोगसार्थक्यं निर्णयम्— 2×2 = 4
- (a) द्रोणो व्रीहिः ।  
(b) साधुः वनम् उपवसति ।  
(c) यागाय याति ।  
(d) विद्वान् सर्वेषां पुजितः ।  
(e) पादेन खञ्जः ।
6. स्वाभिमतं सूत्रद्वयं संस्कृत-भाषया व्याख्येयम् — 5×2 = 10
- (a) समर्थः पदविधिः ।  
(b) एकविभक्ति चापूर्वनिपाते ।  
(c) उपपदमतिङ् ।  
(d) विशेषणं विशेष्येण बहुलम् ।  
(e) तत्र तेनेदमिति सरूपे ।
7. अधोदत्तेषु दीक्षितवचनेषु द्वयोः आशयः स्पष्टी क्रियताम्— 5×2 = 10
- (a) सापेक्षत्वेऽपि गमकत्वात् समासः ।  
(b) इवेन समासो विभक्तयंलोपश्च ।  
(c) अधिकारोऽयम् । एतत्सामर्थ्यादेव प्राचीनानां नित्यसमासत्वम् ।  
(d) अनित्योऽयं गुणेन निषेधः । 'तदशिष्यं' संज्ञाप्रमाणत्वाद् इत्यादिनिर्देशात् ।  
(e) अतएव ज्ञापकाद् व्यधिकरणपदो बहुव्रीहिः ।
- अथवा
- द्वयोः टीका विरचनीया — 5×2 = 10
- (a) वृत्तिः ।  
(b) नित्यसमासः ।  
(c) भाषितपुंस्कम् ।  
(d) इतरेतरयोगद्वन्द्वः ।
8. अधोलिखितानां द्वयोः पदयोः ससूत्रं साधनं करणीयम् — 5×2 = 10
- (a) दुर्भिक्षम् ।  
(b) कुम्भकारः ।  
(c) अष्टाध्यायी ।  
(d) दण्डादण्डि ।  
(e) इक्षुच्छायम् ।

**UNIT-II**  
**(Full Marks-30)**

9. Answer any *two* questions from the following: 10×2 = 20
- (a) Give an elaborate note on the origin of writing in India. 10
- (b) Write a clear note on Dravidian influence in Sanskrit. 10
- (c) What is meant by the term 'Indo-European language'? Write a comprehensive essay on "Indo-European family of languages". 3+7
- (d) What is Phonetic law? Explain Grimm's law with examples. 10
10. Write short notes on any *two* of the following: 5×2 = 10
- (a) Accent
- (b) Epenthesis
- (c) Haplology
- (d) Dissimilation.

—x—

